

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิเคราะห์กลยุทธ์การสื่อสารในการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของสตรีซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีรายละเอียดด้านระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

- 1.รูปแบบการวิจัย
- 2.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.ขั้นตอนในการทำวิจัย
- 4.วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 5.เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 6.การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 7.ความเชื่อถือได้ของข้อมูล
- 8.การวิเคราะห์ข้อมูล

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) เพื่อวิเคราะห์กลยุทธ์การสื่อสารที่ใช้ในการหาเสียงของสตรีซึ่งเป็นสมาชิกสภา อบต.ซึ่งจะสามารถได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและได้ข้อมูลที่สะท้อนให้เกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของกลุ่มตัวอย่าง และเพื่อให้การศึกษานี้มีความสมบูรณ์ในด้านข้อมูลเนื้อหาและการวิเคราะห์มากขึ้น

ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) มาใช้ ซึ่งมีหลักสำคัญคือ เป็นแนวคิดที่มุ่งมองชีวิตสังคมมนุษย์ว่ามนุษย์เป็นผู้สร้างปริบทหรือสถานการณ์ขึ้น เพราะว่ามีมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสภาพการณ์หรือระเบียบสังคมนั้น ซึ่งนักปรากฏการณ์นิยมเชื่อว่ามนุษย์เป็นนักสร้างสรรค์ หรือเป็นผู้สร้าง คือเป็นผู้มีความคิดความอ่านและกฎเกณฑ์ต่างๆ ทางสังคมก็

จะเกิดจากเรื่องเล็กๆ ไปถึงเรื่องใหญ่รวมกันเข้าเป็นความแท้จริงทางสังคม เหตุนี้มนุษย์จึงเป็นผู้สร้างสังคมขึ้นโดยการที่มนุษย์มีการกระทำระหว่างกันในชีวิตประจำวัน ดังนั้นในแง่หนึ่งของปรากฏการณ์นิยม สังคมมนุษย์ก็คือ กลุ่มสถาบันของมนุษย์ที่มีการกระทำระหว่างกัน ให้ความหมายและสร้างสรรค์ขึ้น จึงกล่าวได้ว่าทฤษฎีนี้มุ่งแสวงหาความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม มุ่งศึกษาวิเคราะห์ให้เกิดความเข้าใจตลอดจนทำให้เกิดภาพที่สะท้อนมุมมองในมิติต่างๆ ทั้งตัวบุคคลและปัจจัยที่สนับสนุนในตัวบุคคล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)สตรีที่ผ่านการเลือกตั้งเมื่อวันอาทิตย์ที่ 11 พฤษภาคม 2540

สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกด้วยวิธีแบบเจาะจง(Purposive Sampling) คือเลือกศึกษาสมาชิกสภา อบต. สตรีที่จังหวัดขอนแก่นโดยเลือกจาก องค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งใหม่ ปี 2540 ที่มีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสตรี จำนวน 30 ตัวอย่าง โดยมีเกณฑ์ในการเลือกคือพิจารณาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องจากกองการเลือกตั้ง และ กองราชการส่วนตำบล กระทรวงมหาดไทย และจากที่ทำการปกครอง(ฝ่ายท้องถิ่น) จังหวัดขอนแก่นแล้วทำการเลือกสตรีซึ่งเป็นสมาชิกสภา อบต.โดยเจาะจงเลือกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผู้หญิงที่ได้รับเลือกตั้งเพียงคนเดียว ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจะเป็นสมาชิกสภา อบต.สตรีจำนวน 30 คน จาก 30 อบต.

ขั้นตอนในการทำวิจัย

การทำวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในลักษณะภาคสนามซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยต้องศึกษาและทำความรู้จักกับพื้นที่ที่ไปวิจัยเป็นอย่างดีเพื่อป้องกันความผิดพลาดอันอาจทำให้เสียเวลาและงบประมาณมากเกินไปจำเป็นผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยไว้ดังนี้

1. ติดต่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและการประสานงานในการลงพื้นที่วิจัยจาก กองราชการส่วนตำบล กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครอง(ฝ่ายท้องถิ่น) ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อวางแผนในเรื่องวัน เวลา สถานที่ ที่จะลงวิจัย
3. แนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อสร้างความสัมพันธ์เบื้องต้น และบอกวัตถุประสงค์ การวิจัย ทำการสัมภาษณ์สำหรับกรณีให้ผู้ให้สัมภาษณ์สะดวก หรือ นัดแนะวัน เวลา สถานที่ ที่เหมาะสมและสะดวกในการสัมภาษณ์
4. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างและทำการสัมภาษณ์ด้วยตัวเองโดยใช้ ภาษาถิ่นอีสาน ในการสัมภาษณ์เพื่อเกิดความคุ้นเคยและเป็นกันเอง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. เก็บรวบรวมจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาลักษณะและข้อมูลที่เกี่ยวข้องของกลุ่มตัวอย่างและนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นช่วยในการวิจัยภาคสนามต่อไป
2. เก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์ โดยใช้การสัมภาษณ์หลายวิธีผสมผสานกัน ดังนี้
  - 2.1 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) กับกลุ่มตัวอย่างโดยเตรียมคำถามกว้างๆ มาล่วงหน้า และพูดคุยสลับกันไปมาเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและช่วยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ ค่อยๆ นึกเรื่องราวออกทีละน้อย
  - 2.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อต้องการให้ได้ข้อเท็จจริงที่ตรงที่สุดของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้อาจใช้คำถามที่เฉพาะเจาะจงในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะและใช้วิธีการตะล่อมกล่อมเกลา(Probe) เช่น การใช้เทคนิค การสวมบทบาท (Role taking)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพการบันทึกภาคสนามจำเป็นต้องระบุนายละเอียดต่างๆ ที่นักวิจัยได้รับรู้จากการสัมภาษณ์ จึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือช่วยในการวิจัย ดังนี้

1. เทปบันทึกเสียง
2. แบบสัมภาษณ์ โดยเป็นแบบสัมภาษณ์เจาะลึกที่ไม่เป็นทางการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แนวทางจากการศึกษางานวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียง และใช้แนวทางจากกรอบแนว

คิดทฤษฎี และงานวิจัยที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ทั้งนี้แบบสัมภาษณ์จะเป็นแนวคำถามปลายเปิด (Opened Question) ที่สำคัญไม่ชี้นำคำตอบ และใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในการถาม แนวคำถามประกอบด้วย

2.1 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงสมัคร สมาชิกสภา อบต.

2.2 ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การสื่อสารที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ก่อนที่จะนำเครื่องมือไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจะต้องทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือซึ่งหมายถึงแนวคำถามที่จะใช้สัมภาษณ์ โดยนอกจากผู้วิจัยจะขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วผู้วิจัยจะนำแนวทางที่ได้รับการแนะนำไปฝึกสัมภาษณ์กับกลุ่มสมาชิกสภา อบต.สตรี อื่นที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบความครอบคลุมของคำถามและแนวคำตอบที่ได้รับ หากพบข้อบกพร่องจะได้รับแก้ไข

ความเชื่อถือได้ของข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงที่มีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยจำเป็นต้องควบคุมสถานการณ์การวิจัย ซึ่งได้แก่

1. การนัดวัน เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์ จะคำนึงถึงความสะดวกของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นหลักโดยเฉพาะเรื่องเวลาเพราะการสัมภาษณ์ในลักษณะนี้ใช้เวลาค่อนข้างมาก
2. ก่อนสัมภาษณ์ จะอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างทราบและเข้าใจขั้นตอนวิธีการปฏิบัติในการตอบคำถามโดยพยายามทำให้เห็นว่าการสัมภาษณ์ครั้งนี้เป็นเรื่องง่ายต่อผู้ถูกสัมภาษณ์
3. ทุกครั้งที่เสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะรีบถอดเทปอย่างละเอียดตามความเป็นจริงวันต่อวัน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถนำประเด็นแต่ละปรากฏการณ์ที่ได้มาจัดเรียบเรียงให้สมบูรณ์ซึ่งจะนำไปสู่การสรุปข้อมูลเป็นระยะไป และเป็นประโยชน์ในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไปด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกสภา อบต. สตรี โดยวิเคราะห์ตามองค์ประกอบดังนี้

1.1 ปัจจัยภายใน คือปัจจัยที่เกิดจากตัวสตรีเอง ได้แก่ ความต้องการของสตรีที่จะเข้า มามีบทบาท ภูมิหลังต่างๆ ของสตรีและครอบครัว เช่น การศึกษา อายุ อาชีพ ภูมิลำเนา ภาวะครอบครัว ฯลฯ

1.2 ปัจจัยภายนอก คือปัจจัยจากภายนอกตัวสตรีเอง ได้แก่ ค่านิยม วัฒนธรรมทางสังคม กฎหมาย ลักษณะรูปแบบการปกครอง ฯลฯ

2. การวิเคราะห์ กลยุทธ์การสื่อสาร ประกอบด้วยการวิเคราะห์ ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ว่าในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. สตรี เลือกใช้สื่ออะไร

2.2 วิเคราะห์ว่าในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. สตรี มีกลยุทธ์ในการใช้สื่ออย่างไร

2.3 วิเคราะห์ว่าในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. สตรีมีเป้าหมายในการใช้สื่อหรือไม่ อย่างไร

2.4 วิเคราะห์ว่าในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. สตรีนำเสนอเนื้อหาสารในลักษณะใด และมีเป้าหมายในการนำเสนอเนื้อหาสารหรือไม่ อย่างไร

2.5 วิเคราะห์ว่าปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อในการรณรงค์หาเสียงของสมาชิกสภา อบต. สตรี